

Czwartek, 17 stycznia 2019 r.

P8_TA(2019)0037

Transgraniczne roszczenia o zwrot dzieł sztuki i dóbr kultury zagrabionych podczas konfliktów zbrojnych i wojen

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 17 stycznia 2019 r. w sprawie transgranicznych roszczeń o zwrot dzieł sztuki i dóbr kultury zagrabionych podczas konfliktów zbrojnych i wojen (2017/2023(INI))

(2020/C 411/16)

Parlament Europejski,

- uwzględniając Konwencję haską z 1954 r. o ochronie dóbr kulturalnych w razie konfliktu zbrojnego i Protokół drugi do niej z marca 1999 r.,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 14 grudnia 1995 r. w sprawie zwrotu zagrabionego mienia społeczności żydowskiej ⁽¹⁾ oraz rezolucję z dnia 16 lipca 1998 r. w sprawie zwrotu mienia należącego do ofiar Holocaustu ⁽²⁾,
- uwzględniając pakiet środków przyjęty w grudniu 2016 r. w celu wzmocnienia zdolności UE do zwalczania finansowania terroryzmu i przestępczości zorganizowanej, opierający się na zobowiązaniach podjętych w planie działania na rzecz zwalczania finansowania terroryzmu z dnia 2 lutego 2016 r. (COM(2016)0050), oraz uwzględniając swoją propozycję dotyczącą rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 lipca 2017 r. w sprawie przywozu dóbr kultury (COM(2017)0375),
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 30 kwietnia 2015 r. w sprawie niszczenia zabytków kultury przez ISIS/Daisz ⁽³⁾,
- uwzględniając konwencję UNIDROIT dotyczącą skradzionych lub nielegalnie wywiezionych dóbr kultury z dnia 24 czerwca 1995 r.,
- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/60/UE z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie zwrotu dóbr kultury wyprowadzonych niezgodnie z prawem z terytorium państwa członkowskiego ⁽⁴⁾,
- uwzględniając art. 1 Protokołu 1 do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności,
- uwzględniając art. 17 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej,
- uwzględniając rozporządzenie (WE) nr 116/2009 z dnia 18 grudnia 2008 r. w sprawie wywozu dóbr kultury ⁽⁵⁾,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1215/2012 z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych ⁽⁶⁾, w szczególności jego art. 4,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 17 grudnia 2003 r. w sprawie ram prawnych dla swobodnego przepływu na rynku wewnętrznym towarów, których własność może zostać zakwestionowana ⁽⁷⁾,
- uwzględniając ekspertyzę Dyrekcji Generalnej ds. Polityki Wewnętrznej z 2016 r. pt. „Transgraniczne roszczenia o zwrot dzieł sztuki zagrabionych w trakcie konfliktów zbrojnych i wojen oraz alternatywy dla procesów sądowych”,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) ⁽⁸⁾,

⁽¹⁾ Dz.U. C 17 z 22.1.1996, s. 199.

⁽²⁾ Dz.U. C 292 z 21.9.1998, s. 166.

⁽³⁾ Dz.U. C 346 z 21.9.2016, s. 55.

⁽⁴⁾ Dz.U. L 159 z 28.5.2014, s. 1.

⁽⁵⁾ Dz.U. L 39 z 10.2.2009, s. 1.

⁽⁶⁾ Dz.U. L 351 z 20.12.2012, s. 1.

⁽⁷⁾ Dz.U. C 91 E z 15.4.2004, s. 500.

⁽⁸⁾ Dz.U. L 119 z 4.5.2016, s. 1.

Czwartek, 17 stycznia 2019 r.

- uwzględniając Konwencję UNESCO z dnia 14 listopada 1970 r. dotyczącą środków zmierzających do zakazu i zapobiegania nielegalnemu przywozowi, wywozowi i przenoszeniu własności dóbr kultury,
 - uwzględniając rezolucję Rady 14232/12 z dnia 4 października 2012 r. w sprawie utworzenia nieformalnej sieci organów ścigania i ekspertów właściwych w dziedzinie dóbr kultury (EU CULTNET),
 - uwzględniając art. 52 Regulaminu,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Prawnej oraz opinię Komisji Kultury i Edukacji (A8-0465/2018),
- A. mając na uwadze, że według Interpolu czarny rynek dzieł sztuki staje się równie lukratywny co sprzedaż narkotyków, broni i towarów podrobionych;
- B. mając na uwadze, że według oceny skutków wniosku Komisji dotyczącego rozporządzenia w sprawie przywozu dóbr kultury od 80 % do 90 % światowej sprzedaży antyków dotyczy towarów z nielegalnego źródła;
- C. mając na uwadze, że dziedzictwo kulturowe stanowi jeden z podstawowych elementów cywilizacji z uwagi, na przykład, na jego symboliczną wartość i pamięć kulturową ludzkości; mając na uwadze, że walczące ugrupowania i podmioty terrorystyczne dokonały w ostatnich latach szeregu zbrodni przeciwko światowemu dziedzictwu kulturowemu na całym świecie, oraz mając na uwadze, że sprzedaje się i przywozi do UE cenne dzieła sztuki, rzeźby i przedmioty archeologiczne z niektórych państw nienależących do Unii, a zyski są prawdopodobnie wykorzystywane do finansowania działalności terrorystycznej; mając na uwadze, że zasadnicze znaczenie ma zdecydowane zobowiązanie się do zwalczania nielegalnego handlu dobrami kultury, takimi jak dzieła zrabowane w czasie konfliktów zbrojnych i wojen w Libii, Syrii i Iraku; mając na uwadze, że dobra kultury mają istotne znaczenie kulturowe, artystyczne, historyczne i naukowe i muszą być chronione przed bezprawnym przywłaszczeniem i grabieżą;
- D. mając na uwadze, że wkrótce po zakończeniu II wojny światowej podjęto próby znalezienia i zwrotu zagrabionego mienia do jego kraju pochodzenia;
- E. mając na uwadze, że należy zapewnić zwrot nielegalnie zakupionych czy wydobytych lub pozyskanych przedmiotów zważywszy na zaangażowanie UE w sprawę sprawiedliwych procesów i odszkodowań dla ofiar, a także konstytucję UNESCO i konwencje w sprawie ochrony dziedzictwa;
- F. mając na uwadze, że w zasadach konferencji waszyngtońskiej na temat dzieł sztuki skonfiskowanych przez nazistów, na forum wileńskim oraz w Deklaracji Terezińskiej w sprawie mienia okresu Holocaustu i innych kwestii podkreślono znaczenie zapewnienia zwrotu poszczególnych nieruchomości; mając na uwadze, że szacunkowa liczba dzieł sztuki, które zostały zwrócone od czasu konferencji waszyngtońskiej, wynosi od 1 000 do 2 000 (!); mając na uwadze, że nie ma pełnego wykazu dzieł sztuki, które zostały zwrócone w ostatnich latach;
- G. mając na uwadze, że nadal nie odnaleziono dzieł sztuki i czekają one na powrót do swoich prawowitych właścicieli lub ich spadkobierców; mając na uwadze, że na konferencji waszyngtońskiej w 1998 r. Jonathan Petropoulos oszacował, że w całej Europie skradziono około 650 000 dzieł sztuki, natomiast Ronald Lauder stwierdził, że w tamtym czasie (1998 r.) wciąż nie odnaleziono 11 000 dzieł sztuki o wartości od 10 do 30 mld USD; mając na uwadze, że Konferencja Roszczeniowa – Światowa Organizacja ds. Restytucji Mienia Żydowskiego ogólnie odpowiada, że nie ma dokładnych danych szacunkowych: skradziono około 650 000 dzieł sztuki, z czego nadal nie odnaleziono prawdopodobnie 100 000;
- H. mając na uwadze, że strony sporu wciąż napotykają problemy prawne, z jednej strony ze względu na często bardzo specyficzny charakter ich roszczeń, a z drugiej strony z uwagi na wygaśnięcie powojennych przepisów dotyczących zwrotu majątku, zasadę nieretroakcji stosowaną do norm konwencjonalnych, brak definicji „zagrabionego dzieła sztuki”, przepisy o przedawnieniu roszczeń lub przepisy o nabyciu praw własności przez zasiedzenie oraz dobrej wierze;

(¹) Według Konferencji Roszczeniowej – Światowej Organizacji ds. Restytucji Mienia Żydowskiego „Looted Art and Cultural Property Initiative” (Inicjatywa w sprawie Zagrabionych Dzieł Sztuki i Dóbr Kultury).

Czwartek, 17 stycznia 2019 r.

- I. mając na uwadze, że roszczenia do zagrabionych dzieł sztuki i dóbr kultury są głównie zgłaszane na podstawie międzynarodowego prawa publicznego; mając na uwadze, że przepisy te muszą zostać uzupełnione silniejszymi przepisami międzynarodowego prawa prywatnego;
- J. mając na uwadze, że niewystarczająco rozwinięty wymiar prawa prywatnego, zarówno na szczeblu międzynarodowym, jak i europejskim, przyczynia się do braku pewności prawnej w sprawach dotyczących transgranicznych zwrotów zagrabionych dzieł sztuki i dóbr kultury, nie tylko odnośnie do zawartych transakcji dotyczących dzieł sztuki zagrabionych przez nazistów, ale również w stosunku do przyszłych przypadków;
- K. mając na uwadze, że nie istnieje prawodawstwo UE, które wyraźnie i kompleksowo regulowałoby roszczenia o zwrot dzieł sztuki i dóbr kultury zagrabionych podczas konfliktów zbrojnych przez osoby prywatne;
- L. mając na uwadze, że UNESCO – we współpracy z dużymi domami aukcyjnymi, muzeami i renomowanymi kolekcjonerami w Europie – prowadzi szeroko zakrojone badania dotyczące pochodzenia tych dzieł, aby móc je zwrócić prawowitym właścicielom;
- M. mając na uwadze, że w celu uzupełnienia bazy danych Interpolu dotyczącej skradzionego mienia Międzynarodowa Rada Muzeów publikuje od ponad dziesięciu lat „czerwone listy” określające kategorie przedmiotów narażonych na nielegalny handel;
1. ubolewa, że do tej pory praktycznie nie podjęto działań następczych w związku z jego rezolucją w sprawie ram prawnych dla swobodnego przepływu na rynku wewnętrznym towarów, których własność może zostać zakwestionowana; w rezolucji tej Parlament wezwał Komisję do przeprowadzenia analizy szeregu aspektów związanych z przepisami prawa cywilnego i procesowego, badaniami dotyczącymi pochodzenia, systemami katalogowania, alternatywnymi mechanizmami rozstrzygnięcia sporów i wartością utworzenia organu administracyjnego ds. koordynacji transgranicznej; uważa, że art. 81 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej mógłby służyć jako podstawa prawna do przyznania Unii uprawnień do działania w tej dziedzinie;
 2. podkreśla, że grabież dzieł sztuki i innych dóbr kultury podczas konfliktów zbrojnych i wojen, a także w czasie pokoju, stanowi poważny i powszechnie występujący problem, którym należy się zająć zarówno w zakresie zapobiegania grabieży, jak i zwrotu zagrabionych dóbr, tak aby chronić dziedzictwo kulturowe i tożsamość społeczeństw, wspólnot, grup i osób oraz zapewniać ich integralność;
 3. zauważa, że na poziomie UE nie poświęcono wystarczającej uwagi kwestii zwrotu dzieł sztuki i dóbr kultury zagrabionych, skradzionych lub nielegalnie pozyskanych m.in. podczas konfliktów zbrojnych, zwłaszcza w dziedzinie prawa prywatnego, międzynarodowego prawa prywatnego i postępowania cywilnego; wzywa Komisję, aby chroniła i wspierała transgraniczne roszczenia o zwrot dóbr kultury przemieszczonych i sprzeniewierzonych w wyniku sankcjonowanych przez państwo działań grabieżczych i zrabowanych podczas konfliktów zbrojnych oraz by zachęcała do występowania z takimi roszczeniami; wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby wydały zalecenia i wytyczne dotyczące zwiększania świadomości potrzeby wspierania instytucji krajowych w państwach członkowskich w odniesieniu do roszczeń o zwrot;
 4. podkreśla, że instytucje takie jak UNESCO czy Interpol wzywają do wzmocnienia ochrony dziedzictwa kulturowego i do zobowiązania państw do ustanowienia przepisów ułatwiających zwrot;
 5. wyraża ubolewanie, że nie istnieją wiarygodne dane statystyczne dotyczące dokładnej skali grabieży dóbr kultury i nielegalnego handlu nimi; wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby opracowały wiarygodne statystyki dotyczące tej kwestii;
 6. wyraża zaniepokojenie faktem, że większość obecnych inicjatyw politycznych i ustawodawczych skupia się wyłącznie na prawie publicznym, administracyjnym lub karnym; podkreśla, że, aby ustanowić wszechstronne ramy regulacyjne, należy w większym stopniu brać pod uwagę prawo prywatne; wzywa właściwe organy, aby przyjęły odpowiednie kroki i inicjatywy, aby osiągnąć ten cel;
 7. uważa, że należy prowadzić dalsze badania, aby zyskać szerszą wiedzę na temat ukrytego obszaru nielegalnego handlu dobrami kultury i zdobyć lepsze informacje dotyczące jego skali, struktury i wielkości, tak jak ma to miejsce w ramach obecnie prowadzonego w Niemczech projektu ILLICID;
 8. z zadowoleniem przyjmuje uznanie przez niektóre państwa członkowskie faktu, że należy zająć się wyjątkowymi problemami związanymi z roszczeniami o zwrot dzieł sztuki i dóbr kultury zagrabionych, skradzionych lub nielegalnie pozyskanych podczas konfliktów zbrojnych i wojen w celu wypracowania rozwiązań prawnych zapewniających prawa własności osobom fizycznym, instytucjom państwowym i samorządowym oraz związkom wyznaniowym w nieuczciwy sposób pozbawionych należących do nich dzieł sztuki podczas konfliktów zbrojnych i wojen;

Czwartek, 17 stycznia 2019 r.

9. podkreśla znaczenie zbiorowego podnoszenia świadomości w celu potępienia tych nielegalnych praktyk i przypomina, że każdy przedmiot odebrany właścicielowi to utracona na zawsze wartość historyczna i naukowa;

10. zauważa, że z perspektywy ponadnarodowej i globalnej wspieranie rozwoju uczciwych praktyk w handlu dziełami sztuki i ich zwrotu jest najskuteczniejszym sposobem przeciwdziałania przemytowi dóbr kultury i rozwijaniu się nielegalnego rynku dzieł sztuki oraz wspierania zwrotu, zarówno ze względu na ich zamierzone działanie zapobiegawcze, jak i założone oddziaływanie o charakterze przymusu i sankcji;

11. uważa, że aby stworzyć zestaw zasad umożliwiających skuteczne zapobieganie grabieży i przemytowi dzieł sztuki i dóbr kultury oraz osiągnąć w pełni przejrzysty, odpowiedzialnie zarządzany i etyczny światowy rynek dzieł sztuki, Komisja powinna dążyć do współpracy z państwami trzecimi z zamiarem ustanowienia owocnych partnerstw, przy uwzględnieniu w tym celu zasad określonych w Konwencji UNIDROIT z 1995 r. dotyczącej skradzionych lub nielegalnie wywiezionych dóbr kultury;

12. uważa, że działania ustawodawcze UE, w tym wymiar międzynarodowego prawa prywatnego, byłyby odpowiednie tylko w odniesieniu do przyszłych transakcji;

13. uważa, że jeśli ma zostać ustanowiony odpowiedzialny i etyczny europejski rynek sztuki, nadszedł czas, aby położyć kres utrzymującym się przez lata zawiłościom i niuansom; w związku z tym wzywa Komisję, aby określiła środki prawa cywilnego w celu przezwyciężenia skomplikowanych problemów napotykanym przez strony prywatne ubiegające się o zwrot dzieł sztuki, które w rzeczywistości do nich należą; jednocześnie wzywa Komisję do opracowania nowych ram dyskusyjnych dla określenia najlepszych praktyk i rozwiązań obecnie i w przyszłości;

14. z zadowoleniem przyjmuje wniosek Komisji dotyczący rozporządzenia w sprawie przywozu dóbr kultury oraz poprawki do wniosku przyjęte przez Parlament w dniu 25 października 2018 r. ⁽¹⁾; wciąż powtarza – w perspektywie globalnego zasięgu rynku dzieł sztuki i liczby przedmiotów znajdujących się w rękach prywatnych – potrzebę podejmowania dalszych wysiłków na rzecz transgranicznego zwrotu dzieł sztuki i dóbr kulturalnych zagrabionych podczas konfliktów zbrojnych i wojen; podkreśla, że badanie pochodzenia i współpraca europejska okazały się przydatne w identyfikacji i następującym po niej zwrocie zagrabionych przedmiotów, a w niektórych przypadkach zapobiegły finansowaniu grup terrorystycznych czy działań wojennych;

15. ubolewa, że ze względu na brak lub swobodę stosowania przepisów w zakresie badania pochodzenia i należytej staranności bądź z uwagi na ich różnice między państwami członkowskimi wielu transgranicznych roszczeń o zwrot dzieł sztuki nie udaje się rozpatrywać w sposób skuteczny i skoordynowany, co może sprzyjać grabieży i nielegalnemu handlowi oraz zachęcać do przemytu; zauważa, że w wyniku braku powszechnych standardów mająca zastosowanie procedura często pozostaje niejasna dla wszystkich zainteresowanych stron, w tym muzeów, pośredników w handlu dziełami sztuki, kolekcjonerów dzieł sztuki, turystów i podróżnych; w związku z powyższym wzywa Komisję, aby zharmonizowała przepisy dotyczące badania pochodzenia oraz by włączyła pewne podstawowe zasady Konwencji UNIDROIT z 1995 r. dotyczącej skradzionych lub nielegalnie wywiezionych dóbr kultury;

16. podkreśla, że istnieje pilna potrzeba aktywnego promowania systematycznego, niezależnego i wysokiej jakości badania pochodzenia, aby identyfikować zagrabione dzieła sztuki, ułatwiać ich zwrot prawowitym właścicielom, tworzyć w pełni przejrzysty, odpowiedzialnie zarządzany i etyczny rynek dzieł sztuki oraz by skutecznie zapobiegać grabieży i handlowi dziełami sztuki i kultury pochodzącymi z obszarów, na których toczą się konflikty zbrojne i wojny, oraz zniechęcać do tego procederu; zauważa możliwości, jakie oferują w tym względzie europejskie instrumenty finansowe; wzywa Komisję i państwa członkowskie do zachęcania do organizowania i wspierania – na szczeblu unijnym i krajowym – specjalnych programów szkoleniowych w zakresie badań pochodzenia, aby umożliwić w szczególności podmiotom zaangażowanym w walkę z nielegalnym handlem dobrami kultury rozwijanie i pogłębianie wiedzy fachowej, w tym w ramach projektów transgranicznych;

17. uważa, że badanie pochodzenia jest ściśle związane z obowiązkiem należytej staranności mającym zastosowanie podczas nabywania dzieł sztuki i ma duże znaczenie dla wszystkich podmiotów na rynku sztuki, ponieważ nabywanie kradzionych dzieł sztuki – świadomie lub wskutek zaniedbania – podlega karze zgodnie z określonymi przepisami krajowymi;

⁽¹⁾ Teksty przyjęte, P8_TA(2018)0418.

Czwartek, 17 stycznia 2019 r.

18. uważa, że należy bezwzględnie zadbać o stworzenie obszernego wykazu wszystkich dóbr kultury, w tym żydowskich dóbr kultury zrabowanych przez nazistów i ich sojuszników, od czasu ich zagrabienia do dnia dzisiejszego; wzywa Komisję, aby wspierała system katalogowania, który będzie wykorzystywany również przez podmioty publiczne i prywatne kolekcje dzieł sztuki do gromadzenia danych dotyczących zrabowanych, skradzionych lub nielegalnie pozyskanych dóbr kultury i dokładnego statusu istniejących roszczeń; wzywa Komisję, aby wspierała projekty w zakresie cyfryzacji, w ramach których stworzono by cyfrowe bazy danych lub połączono istniejące dla ułatwienia wymiany takich danych i wyników badań pochodzenia;

19. uznaje, że aby umożliwić prawidłowe badanie pochodzenia, potrzebne jest stworzenie dokumentacji pisemnej lub jak najbardziej szczegółowego rejestru transakcji; wzywa Komisję, aby aktywnie wspierała przygotowywanie wspólnych wytycznych dotyczących tego rodzaju rejestrów oraz by przyjęła odpowiednie środki w celu zachęcenia państw członkowskich do wprowadzenia ogólnego wymogu prowadzenia rejestru transakcji dla osób pracujących zawodowo na rynku dzieł sztuki oraz, bardziej ogólnie, do przystąpienia do Konwencji UNIDROIT z 1995 r. dotyczącej skradzionych lub nielegalnie wywiezionych dóbr kultury;

20. wzywa Komisję, aby propagowała i finansowo wspierała działania w zakresie badania pochodzenia w całej Unii; sugeruje, aby Komisja zorganizowała forum dyskusyjne w celu wymiany najlepszych praktyk i znalezienia najlepszych rozwiązań na chwilę obecną i na przyszłość;

21. wzywa Komisję, by – z myślą o przewyżczeniu istniejących przeszkód prawnych – rozważyła stworzenie konkretnego alternatywnego mechanizmu rozstrzygania sporów mającego zastosowanie w przypadkach roszczeń o zwrot zagrabionych dzieł sztuki i dóbr kultury, takiego jak hybrydowa forma arbitrażu i mediacji; podkreśla znaczenie jasnych standardów oraz przejrzystych i neutralnych procedur;

22. zauważa, że przepisy o przedawnieniu często stwarzają trudności skarżącym w sprawach dotyczących zwrotu; wzywa Komisję, aby dokonała oceny tej kwestii i wypracowała właściwą równowagę w odniesieniu do okresu przedawnienia roszczeń o zwrot zagrabionych dzieł sztuki, w tym przez nazistów, przy czym należy uwzględnić zarówno ochronę interesów ofiar grabieży i kradzieży, jak i interesów rynku; uważa, że przykładem może być amerykańska ustawa o odzyskiwaniu dzieł sztuki odebranych ich właścicielom w czasie Holocaustu;

23. wzywa Komisję, aby rozważyła podjęcie działań ustawodawczych mających na celu wzmocnienie systemu prawnego – w oparciu o narzędzia międzynarodowego prawa prywatnego – w zakresie transgranicznych roszczeń o zwrot dzieł sztuki i dóbr kultury zagrabionych w trakcie konfliktów zbrojnych i wojen;

24. wzywa odnośne instytucje UE, aby zachęcały państwa członkowskie do dzielenia się informacjami na temat obecnie stosowanych praktyk w zakresie kontroli pochodzenia dóbr kultury oraz do zacieśnienia współpracy w celu zharmonizowania środków kontroli i procedur administracyjnych mających na celu określenie pochodzenia dóbr kultury;

25. wskazuje na brak koordynacji na szczeblu państw członkowskich odnośnie do interpretacji pojęcia „należytej staranności”; wzywa Komisję, aby wyjaśniła pojęcie „należytej staranności” w odniesieniu do dobrej wiary; jako przykład wskazuje art. 16 szwajcarskiej federalnej ustawy o międzynarodowym transferze dóbr kultury, który zakazuje handlowcom i prowadzącym aukcje dokonywania transakcji w odniesieniu do dzieł sztuki, jeśli mają jakiegokolwiek wątpliwości co do pochodzenia przedmiotu; zwraca uwagę na fakt, że zgodnie z tą ustawą ciężar dowodu jest częściowo przenoszony na sprzedawcę; posiadacz dzieła sztuki nie może jednak powoływać się na zasadę dobrej wiary, jeżeli nie jest w stanie udowodnić, że w momencie nabycia zwrócił on należyłą uwagę na pochodzenie przedmiotu; wzywa Komisję, aby przyjęła środki, których celem jest informowanie rynku dzieł sztuki, a także potencjalnych nabywców dzieł o znaczeniu badania pochodzenia, zważywszy na fakt, że badanie to jest powiązane z obowiązkiem zachowania należytej staranności;

26. wzywa Komisję, aby opracowała wspólne zasady dotyczące dostępu do publicznych lub prywatnych archiwów zawierających informacje na temat identyfikacji i lokalizacji mienia oraz by dokonała szczegółowego przeglądu istniejących baz danych dóbr kultury, a także aby zbadała możliwość utworzenia centralnej bazy metadanych, która zawierałaby wszystkie dostępne informacje, byłaby regularnie aktualizowana i dostępna dla wszystkich właściwych podmiotów; uważa, że na podstawie tej centralnej bazy metadanych powinien należeć opracować wspólny system katalogowania wykorzystujący znormalizowane symbole identyfikacyjne; w związku z tym wzywa Komisję, aby wspierała wprowadzenie symboli identyfikacyjnych opracowanych i rozpowszechnianych przez Międzynarodową Radę Muzeów i inne organizacje jako wspólnego standardu dla całego rynku wewnętrznego; zauważa, że taka baza danych powinna być połączona z bazą skradzionych dzieł sztuki Interpolu i regularnie aktualizowana;

Czwartek, 17 stycznia 2019 r.

27. uważa, że utworzenie rejestru dokumentacji lub rejestru transakcji dotyczących dóbr kultury mogłyby być kolejnym przydatnym uzupełnieniem wyżej wymienionej bazy danych dla umożliwienia dokładniejszego i bardziej poprawnego badania pochodzenia; wzywa Komisję, aby przyjęła odpowiednie środki na rzecz zachęcenia państw członkowskich do wprowadzenia ogólnego wymogu prowadzenia rejestrów dokumentacji lub transakcji dla podmiotów działających na rynku dzieł sztuki oraz, bardziej ogólnie, do przystąpienia do Konwencji UNIDROIT z 1995 r. dotyczącej skradzionych lub nielegalnie wywiezionych dóbr kultury;
28. uważa, że centralna baza danych powinna działać w oparciu o wspólny system katalogowania, dzięki któremu można zidentyfikować przedmiot w znormalizowany sposób (na podstawie cech takich jak materiał, technika, wymiary, napisy, tytuł, temat, data lub okres itp.)
29. wzywa Komisję do określenia wspólnych zasad dotyczących ustalania własności lub tytułu własności, a także przepisów dotyczących przedawnienia i standardów dowodu oraz pojęcia grabieży i sztuki przy uwzględnieniu regulacji obowiązujących w tym zakresie w państwach członkowskich;
30. wzywa państwa członkowskie i kraje kandydujące do podjęcia wszelkich niezbędnych wysiłków w celu przyjęcia środków mających na celu stworzenie mechanizmów sprzyjających zwrotowi mienia, o którym mowa w niniejszej rezolucji, jak też do uwzględniania faktu, że zwrot dzieł sztuki zrabowanych, skradzionych lub nielegalnie pozyskanych w trakcie zbrodni przeciwko ludzkości prawowitym właścicielom występującym z roszczeniem leży w interesie ogólnym zgodnie z art. 1 Protokołu nr 1 do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności;
31. podkreśla, że aby stworzyć zestaw zasad umożliwiających skuteczne zapobieganie grabieży i przemytowi dzieł sztuki i dóbr kultury oraz by stworzyć w pełni przejrzysty, odpowiedzialny, odpowiedzialnie zarządzany i etyczny światowy rynek dzieł sztuki, Komisja powinna dążyć do współpracy z państwami trzecimi i zawiązać owocne partnerstwa sprzyjające zwrotowi mienia, o którym mowa w niniejszej rezolucji, przy jednoczesnym uwzględnieniu zasad określonych w Konwencji UNIDROIT z 1995 r. dotyczącej skradzionych lub nielegalnie wywiezionych dóbr kultury oraz art. 1 Protokołu nr 1 do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności;
32. przypomina, że kształcenie promuje poszanowanie dzieł sztuki i innych dóbr kultury i uznanie dla nich jako symboli dziedzictwa kulturowego, dlatego też odgrywa istotną rolę w zapobieganiu grabieży i nielegalnemu handlowi dobrami kultury oraz w zniechęcaniu do takich działań; wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby zachęcały do działań edukacyjnych i podnoszących świadomość w tym zakresie, także w kontekstach pozaformalnych i nieformalnych, oraz by je wspierały;
33. wzywa Komisję i wszystkie właściwe organy, aby podjęły działania, których celem jest informowanie zarówno rynku dzieł sztuki, jak i potencjalnych nabywców o znaczeniu badania pochodzenia, zważywszy na fakt, że badanie to jest powiązane z obowiązkiem dochowania należytej staranności;
34. przypomina, że w celu przeciwdziałania nielegalnemu handlowi dobrami kultury niezbędna jest ścisła współpraca policji i służb celnych na szczeblu europejskim i międzynarodowym;
35. popiera pogląd, że transgraniczne procedury zwrotu zagrabionych, skradzionych i nielegalnie pozyskanych dzieł sztuki i dóbr kultury oraz aktywne promowanie badania pochodzenia należy rozpatrywać w kontekście inicjatywy Europejskiego Roku Dziedzictwa Kulturowego 2018; w związku z tym wzywa Komisję i powołaną przez nią grupę roboczą do uwzględnienia tego punktu w planie prac szczegółowo określającym działania w ramach Europejskiego Roku Dziedzictwa Kulturowego 2018;
36. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie i Komisji oraz rządóm i parlamentóm państw członkowskich.